

Kravallerna i Rosengård i december 2008. Foto: KRISTER HANSSON

ROSENGÅRD
När polisen larmades till en brand på Ramnäs väg i mitten av veckan kastade flera personer sten mot dem. Två män anhölls för våldsam upplopp. Området kring Ramnäs väg är ett av Sveriges fattigaste med hög

arbetslöshet och andra sociala problem. Det här var toroligt i området till och från flera år, hårda sammanträffningar mellan ungdomar och polis ägde rum i december 2008.

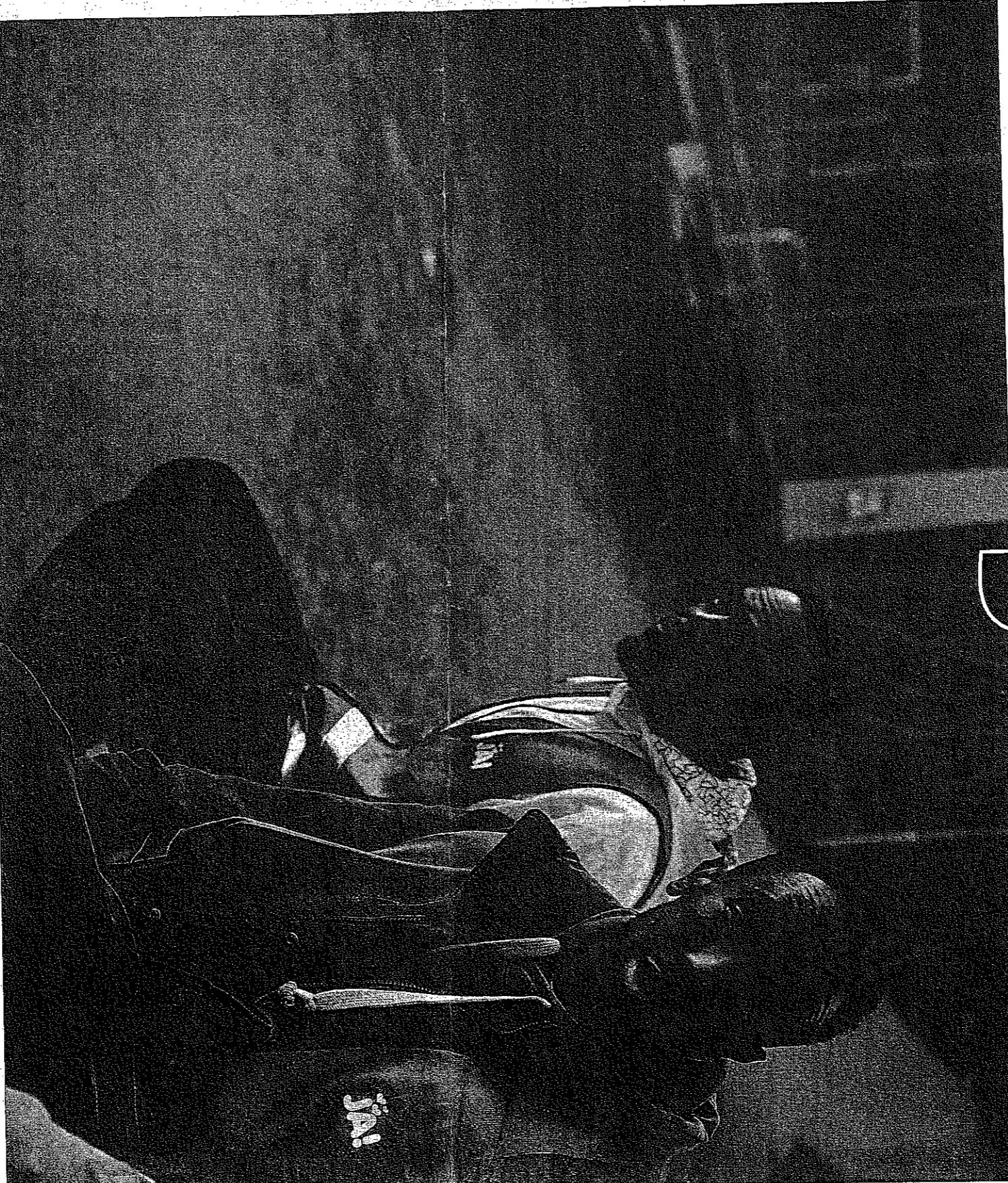
Foto: SCANPIX

Polisen utanför skolan.

RINKEBY
En större grupp ungdomar kastade sten mot polisen vid Kvärnbysskolan i Rinkeby sent på kvällen förra söndagen. "Ett våldsamt upplopp, som varade i några minuter", upp gav poli-

VÄNTA PÅ JÄMNA JOBB

■ **Rosen- gård, Tensta och Rinkeby** - Aftonbladet har träffat ungdomarna i förorterna som har skakats av upplopp de senaste veckorna. ■ **I Tensta träffade vi Abdullah.** Han är över 20 år, går i skolan och är samhälls-engagerad. ■ **Kanske inte sinne- bilden för en bråkstake.** Men förra veckan var han med och kastade sten mot polisen. - Jag har blivit kränkt av dem så många gånger. Hop- pas att de lär sig någonting nu, säger han.

■ **ILSKA OCH VANMÅKT** ligger bakom upploppen i Rinkeby och Tensta. Och frustrationen över poli-

■ **SENS KRÄNKANDE BEHANDLING.** - Jag sket i om snittarna blev skadade, jag kastade sten ändå, säger Abdullah.

■ **TRÅSKIVOR** täcker hålen för fönstren på Bussenhusskolan i Tensta. Natten till torsdagen i förra veckan krossades rutorna och delar av byggnaden sattes i brand.

■ **MEN PÅ FREDAGSKVÄLLEN**, en dyg vecka senare, är det lugnt på platsen. Barn leker på grusplanen intill, fyra kvinnor njuter av eftermiddagsolen på gräs-

■ **MATTAN.** En polissnuss glider förbi. - De är skit hela bunten, säger Abdullah. Han är över 20, snart färdig

■ **"VI AR ALLA BRÖDER"** Hassan Ali, 23, (mitten) och hans två vänner är med i instartade RTT, Rinkeby taktiska team. De försöker hålla koll på ungdomarna i orten.

Efter bränderna och kravallerna - här är invånarnas egna berättelser från förorten

med skolan och aktiv idrottsman. Han jobbar själv ideellt med ungdomar på fritiden och säger att han aldrig har begått brott. Men förra veckan kastade han sten för första gången i sitt liv.

Det var fullt med poliser i området den kvällen. Han och två kompisar gick fram till några som hängde utanför en piketbuss. De blev avsnästa.

Stickharifrån, sa poliserna enligt Abdullah. Killarna plockade då stenar från en fotbollsplan och släpade på polishäarna som åkte förbi.

- Genast kändes det bättre, även om jag fattar att det inte löser några problem, säger han. Den kvällen bestämde han sig för att ge igent för årtal av vad han kallar för polistrakasserier. Precis som alla ungdomar vi träffar berättar han om hur ofta han blivit stoppad och kontrollerad. En gång kom en polispatrull till hans träning och tog in honom till förhör om ett rån.

Det värsta var inte kränkning. Det värsta var att jag inte har gjort. Det värsta var att de ringde de morsan och skrämdde henne.

Han är inte stolt, men ångrar inte att han har kastat sten. Han bryr sig inte heller om att han kunde ha skadat en annan människa. - Jag vet att alla snutar inte är likadana, precis som alla här inte jag i det, säger Abdullah som egentligen heter någonting annat.

■ **POLISEN MÅSTE VARA STRÄNGRE**, säger Khadra, 40. Hon är en av många i Tensta som får beröm av polisen. Till sammans med andra människor och pappor är hon ute på helg-

nätter för att förhindra bråk. Ungdomarna lysnar när hon och de andra föräldrarna säger till dem att sluta knuffa folk som går hem från tunnelbanan eller som stökar på annat sätt.

- Många unga har ingenting att göra och ställer till med problem. De vill ha pengar och status, men de måste försöka att man måste utbildas sig och jobba för att få det, berättar hon under en promenad genom Tensta centrum.

Trots allt som händer gillar hon att bo i området. - Det finns somalier och andra muslimer här, säger hon. Hennes 18-årige son och 16-åriga dotter är hemma. Men många andra ungdomar hänger i centrum denna varma sömmarkväll.

sen. Två ungdomar greps. Ingen skadades.
Polisen kom till skolan efter larm om en brand. En mindre byggnad bakom skolan visade sig brinna, men polisen lyckades att släcka elden omgående. Många i området säger att det har varit relativt lugnt sedan de stora upploppna försommaren 2010 vid Rinkebykademiern.

des att släcka elden omgående. Många i området säger att det har varit relativt lugnt sedan de stora upploppna försommaren 2010 vid Rinkebykademiern.

21 polispatruller fanns i Tensta förra onsdagen. Foto: SCANPIX

TENSTA
Flera gripna efter stenkastning mot polisen och anlagd brand på Bussenhusskolan. Upp till 21 polispatruller från flera polisdistrikt fanns på plats i Tensta sent på onsdagen förra veckan. Polisen spekulerade

i att kravallerna kunde ha utlösts sedan fyra unga killar gripits för stenkastning i området tidigare på onsdagen. Många i området anklagar polisen för att ha gjort onödiga ingripanden och tråkasserat ungdomar.

Inte polis

"Vi kan få dem att sluta jävlas, det kan inte polisen", säger han.

En tjej skriker till polismannen som håller en kamera fram för sig i plkebussen:
- Kan du sluta filma oss?
Men kvällen är lugn. Och Khadra är tacksam över polisens närvaro.

- De är inte alla dåliga som polisen i tredje vårdan. Men de måste vara tuffare och visa ungdomarna vem som bestämmer, säger hon.

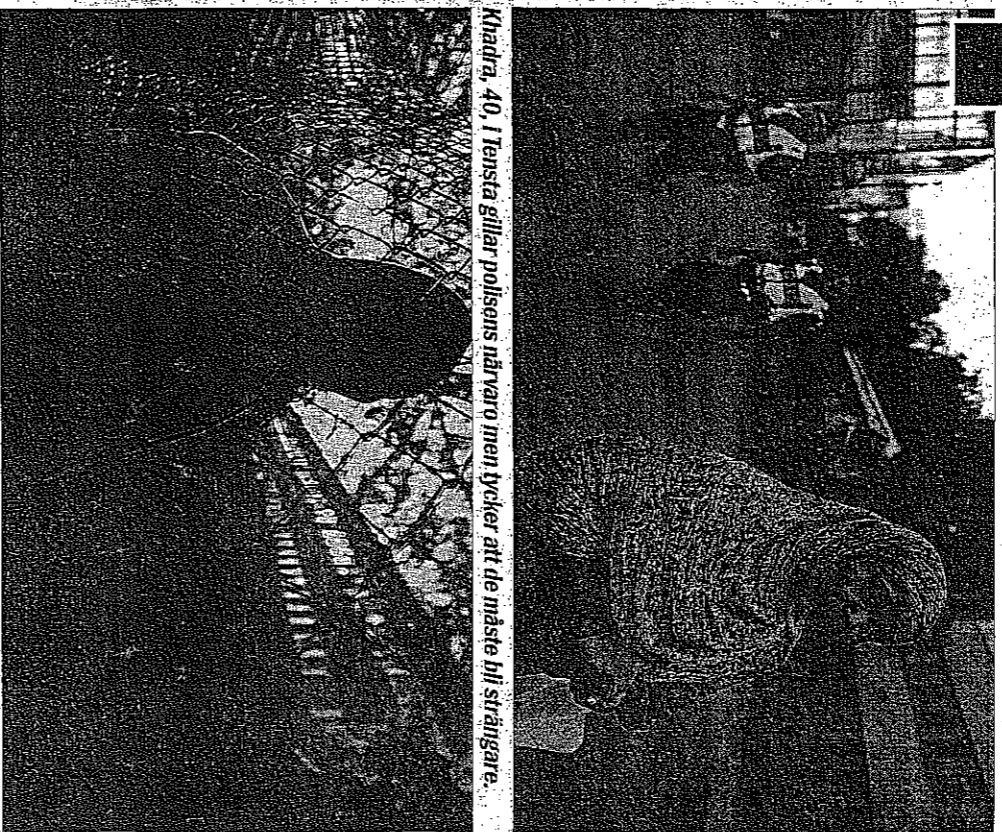
Det pipar i närpolischefen Erik Åkerlunds mobil.

- Det är ett sms från min fru. Hon undrar var jag är, jag gick hemifrån sjuk i morse, säger han tolv timmar senare till killarna som omringar honom på Folkets hus i Rinkeby på torsdagskvällen. För ungdomarna som deltog

i frågestunden med lokalpolitikerna förklarade han den höga polisnärvaron med att Rinkebybor faktiskt vill ha dem i området.
I samband med den senaste tidens oroligheter i Stockholm greps 17 personer.

Vad som orsakade upploppet den här gången, vem som kastade första stenen, är en fråga ingen har ett riktigt bra svar på. Men en sak är närpolischefen säker på:

- Det här är inga problem som bara polisen kan lösa. Hur blev det så här? Varför förvandlas svenska förorter till krigszoner? Vad får killar som Abdullah att riskera sin framtid genom att kasta sten? På främingsfientliga bloggar

Khadra, 40, i Tensta gillar polisens närvaro men tycker att de måste bli strängare.

Abdullah kastade sten mot polisen. "Det kändes bra men det löser inga problem."

Närpolisens Erik Åkerlund svarade på Rinkebybornas frågor efter kravallerna.

och nästidor är förklaringen enkelt: invandarna har det i blodet och de hatar det svenska samhället. Forskare och politiker pratar om trångboddhet, arbetslöshet och noll framtidshopp.

Lägg resurserna på att ge ungdomarna jobb, i stället för på alla polisinsatser, säger Hassans Ali, 23. Han är medlem i nystartade Rinkeby taktiska team, RTT. Han väckte upp i området, lärde sig cykla utanför Knuubyskolan. Som ung kastade han sten, precis som de flesta andra vi talar med.

Men han la ner det för flera år sedan.
- Jag är en grubblare. Jag insåg att jag kan åstadkomma mer med ord.

En kille slår sig ned på en bänk utanför Rinkeby grill och börjar rulla en joint. RTT kör bort honom därifrån. Några minuter senare kommer en berusad man och rycker i våra kameror. Även han motas bort.

Hassan Ali är somalier, några av killarna i gruppen är romer.
- Vi kan få ungarna att sluta jävlas. Polisen kan inte göra det. Ingen här talar Vi är alla bröder, säger han.

Men till folk som inte är från Rinkeby säger han att han är från Spånå. Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och

Krimnologen Sven Granath. 'Det handlar om vem som bestämmer'
Ett våldsamt polisinslag eller bara jakten på spänning? Vad är det som gör att svenska förorter förvandlas till krigszoner?

- Det handlar om att bestämma vem som är tuppen i hönsgården, säger kriminologen Sven Granath.

I tre år har en forskargrupp vid Malmö högskola sökt svaret på frågan varför ungdomar kastar sten på polis och brandmän.
- Många ungdomar uppliver att de har blivit illa behandlade av polisen. Men vi har inte kunskaper att bevisa att det riktigt har varit så, säger professor Per-Olof Hallin, som har lett undersökningen.
Att det är spännande med eld och medbevakningen kan vara andra förklarigar.

- En del av de unga killarna vill visa sig tuffa inför de äldre. Förorter i Sveriges tre största städer, men också delar av Södertälje och Uppsala, har skakats av upploppet. Genomsnittet för områdena är trångboddhet, hög arbetslöshet och en hög andel personer med rötter i andra länder.
- All forskning visar att det inte har med etnicitet att göra utan med förhållanden på platsen, säger Per-Olof Hallin.
Att kasta sten är också en macho-grej.

- Det handlar om att bestämma vem som är tuppen i hönsgården. Killarna betraktar området som sitt revir och vill inte ha andra män där, säger kriminologen Sven Granath på Stockholmspolisens

Kenan Habibi

Nordea är bara några som har lämnat stadsdelen på senare år. Även om upploppet kan ha bidragit till det anser många Rinkebybor att de bestaffas kollektivt. I gallerian som stänger klockan sju finns det bara en bankomat. Handlarna klagar på höga hyror och dåligt underhåll. En del befärrar att fastighetsägarna vill ha bort dem från området så att bostäderna kan hyras ut till alla som jobbar i Kista.

- Folk här känner att ingen byr sig om dem. Det skapar en massa negativ energi. Vi vill också vara en del av samhället, säger Hassans Ali.

Foto: Felipe Morales
@aftonbladet.se

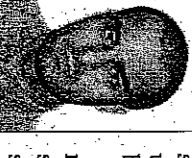

Foto: Kenan Habibi
@aftonbladet.se

Nya grepp. Arbetslösa får tidsbegränsade anställningar

Kommuner trotsar regeringen

Flera av landets största kommuner har börjat ge arbetslösa tidsbegränsade anställningar.

Ett av syftena är att få in arbetslösa i a-kassan så att kommunen slipper betala socialbidrag.

– Jag tycker inte att vi utnyttjar systemet, säger Andreas Schönström (S), kommunalråd i Malmö.

Mats J Larsson
mats.larsson@dn.se

© Göteborg, Malmö, Uppsala, Örebro, Umeå och Borlänge är några av kommunerna som börjat med tillfälliga anställningar av personer som annars skulle hamna i arbetsmarknadsåtgärden Fas 3, eller få försörjningsstöd, det som tidigare hette socialbidrag.

Et flertal kommuner runt om i landet överväger att fatta beslut om att starta liknande projekt nästa år, visar en rundringning som DN gjort.

– Jag ser det här som en revolt mot en havererad arbetsmarknadspolitik, säger Mats Pilhem (V), kommunalråd i Göteborg där den rödgröna majoriteten står bakom beslutet.

De flesta av kommunerna som börjat anställa arbetslösa leds av en rödgrön majoritet. Men det var

Om vi räknar på alternativet socialbidrag blir det här faktiskt en plusaffär för kommunen.

Mohamad Hassan (FP), kommunalråd i Uppsala

borgerligt styrda Uppsala kommun som var först med initiativet 2009.

Sedan dess har kommunen ökat projektet och i år anställs omkring 300 personer på ettåriga kontrakt i skola, äldreomsorg och annan kommunal verksamhet. De flesta har utbildad bakgrund.

– Om vi räknar på alternativet socialbidrag blir det här faktiskt en plusaffär för kommunen om vi räknar in de extra skatteintäkter som vi får, säger Mohamad Hassan (FP), kommunalråd i Uppsala.

Tidsbegränsade anställningar har blivit ett sätt för kommunerna att förhindra att kostnaderna för försörjningsstöd fortsätter att öka. Med anställningar längre än ett halvår är det möjligt att komma in i a-kassan som är delfinansierad av staten. Kommunerna ser till att

fackförbund som Kommunall infomerar de arbetslösa. Förutom minskat försörjningsstöd kan kommunerna även få statligt nyanställningsstöd.

I Malmö räknar kommunledningen med att få 60–70 procent av varje anställning betald av Arbetsförmedlingen.

– Vi tjänar på det här. I annat fall måste människor helt eller delvis få försörjningsstöd och då är det en kommunal kostnad, konstaterar Andreas Schönström, kommunalråd i Malmö med ansvar för arbetsmarknadsfrågor.

Även i Örebro och Borlänge anställer kommunerna arbetslösa på tidsbegränsade kontrakt. I Umeå utvidgas i år en satsning på att anställa arbetslösa ungdomar mellan 18 och 24 år.

– En av orsaken är att slippa betala försörjningsstödet. Men vi kan behöva en del av dessa personer även i framtiden, framför allt inom äldreomsorgen, säger Lemnart Hohlund (S), kommunalråd i Umeå.

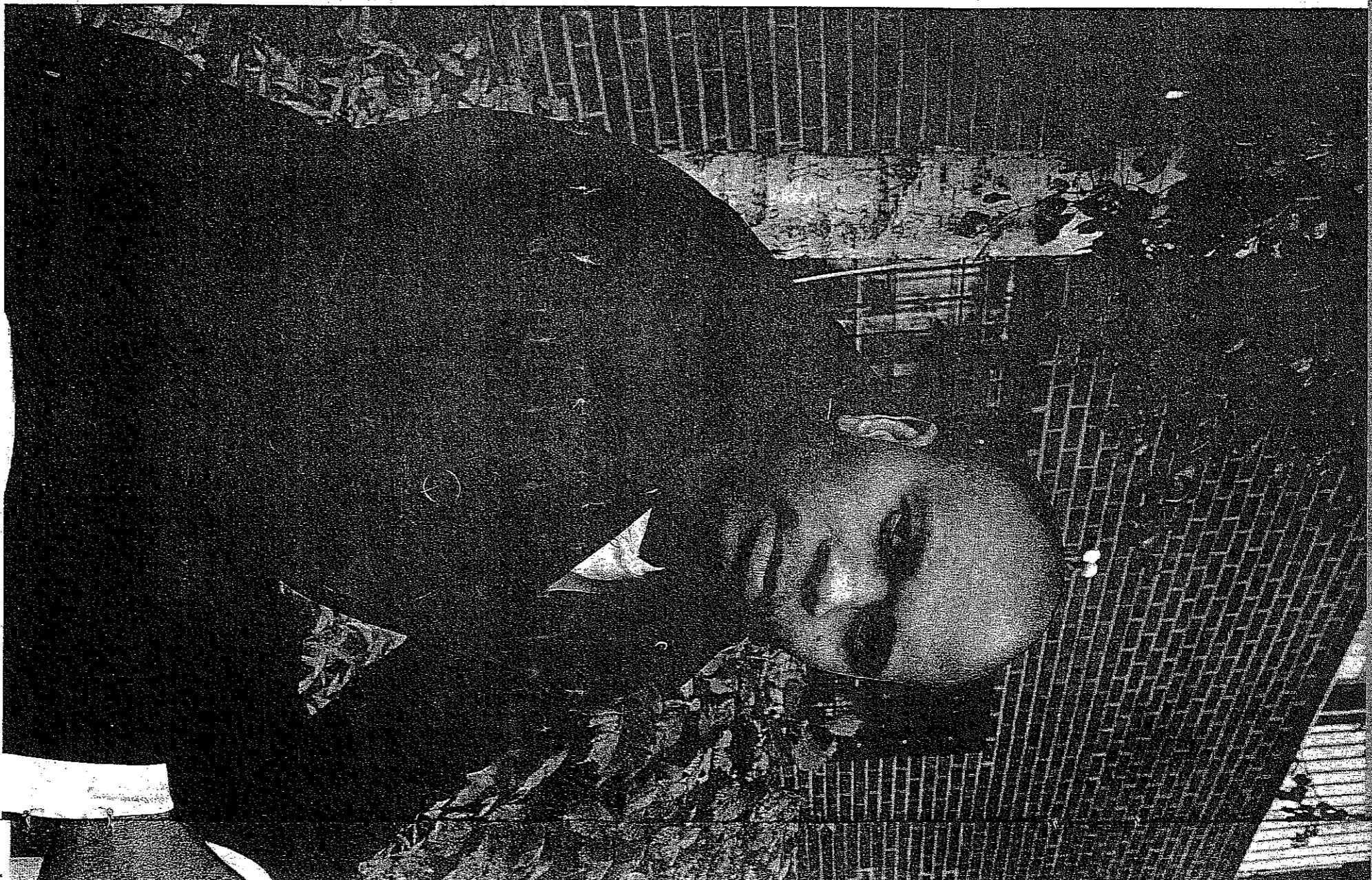
Arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M) är positiv till att kommunerna anställer arbetslösa, även om det handlar om tidsbegränsade anställningar.

– Kommunerna är viktiga arbetsgivare för att vi ska kunna öka sysselsättningen ytterligare, säger Hillevi Engström till DN.

Men hon vänder sig emot om syftet är att kvalificera personerna för en a-kassaperiod. Någon ändring av arbetsmarknadspolitiken tycker hon inte behövs.

I riksdagen har regeringen fått hård kritik av den samlade oppositionen. I höst ska arbetsmarknadsutskottet besöka Malmö för att bland annat studera resultaten av de tillfälliga kommunala anställningarna.

→ **Ekonomi. Jobbpolitik får underkänt Sidan 18**

Blaise Kalonji levde fram till början på 2011 på försörjningsstöd. Sedan fick han ett kontrakt på tolv månader som

Jobbet med eleverna väckte lu

Uppsala. Efter flera år som arbetslösa fick Blaise Kalonji ett års anställning som elevassistent i Uppsala kommun. Stårkt av den erfarenheten planerar han nu att gå på konvux i höst för att förbättra sin svenska och utbilda sig till sitt drömjobb: förmodare.

© Den 36-årige tvåbarnspappan kommer ursprungligen från Kongo. Efter att ha bott i Paris tog kärleken

honom till Sverige 2007. Men förtom en kort tids anställning som städare hamnade han snabbt i arbetslöshet.

– Det är svårt att få jobb i Sverige. Arbetsgivare kollar mycket om man har erfarenhet, konstaterar han.

Han levde på försörjningsstöd, det som tidigare kallades för socialbidrag, när han i början av 2011 fick en ettårig anställning i Uppsala kommun.

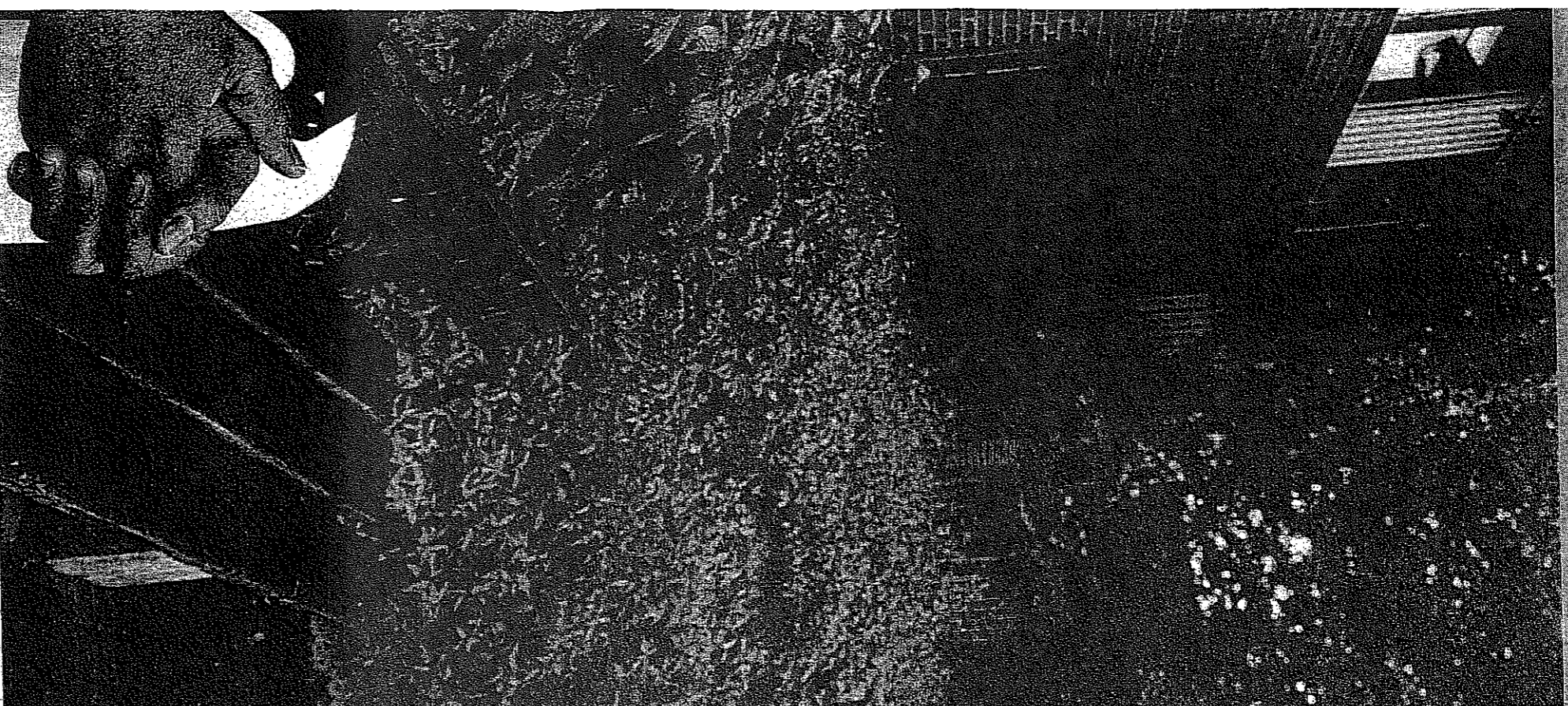
Eftersom han är franskspråkande

sedan barnsben passade det bra att han gick in som elevassistent på franskaktionerna på Eriksbergsskolan.

– Där trivdes jag jättebra. Det var roligt att hjälpa eleverna.

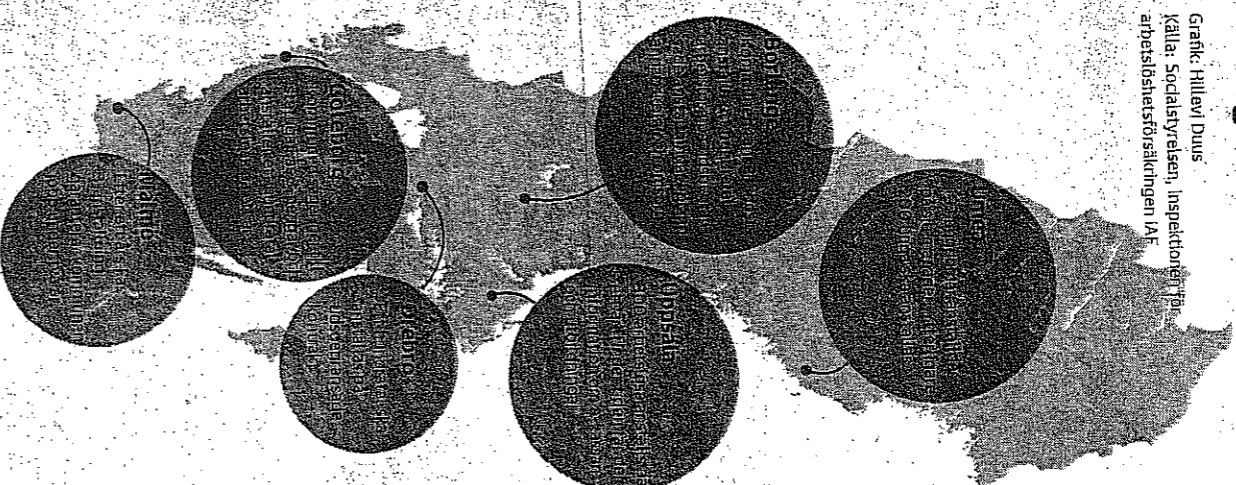
Vid sidan om arbetet fick han information av fackförbundet Kommunall om fördelarna med att gå med i a-kassan.

Blaise Kalonji nappade. Han är fortfarande med i a-kassan och det

Här är kommunerna med tidsbegränsade kontrakt

Grafik: Hillevi Duius
Källa: Socialstyrelsen, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen AIF

För många är utanför systemet

Arbetslösa är den absolut största gruppen som får försörjningsstöd från kommunerna. Trots att de som är utan jobb ska vara statens ansvar. Därför är det inte förvånande att kommunerna försöker hitta olika strategier för att bolla tillbaka de arbetslösa till staten.

Analys
Maria Crofts
Politisk kommentator

Kommunerna drabbas dubbelt när arbetslösheten stiger. Skatteintäkterna minskar och utgifterna för försörjningsstöd ökar. Försörjningsstödet ska vara den yttersta skyddsnätet när alla andra möjligheter är uttömda. De arbetslösa ska leva på ersättning från a-kassan som finansieras av medlemsavgifter och arbetsmarknadsavgiften som arbetsgivarna betalar in för alla anställda.

Men så fungerar det inte i dag. Regeringens långtidsutredning har tagit fram siffror som visar att 41 procent av dem som fick försörjningsstöd våren 2010 var arbetslösa. Ingenting tyder på att detta har ändrats på ett avgörande sätt.

Följden är att kommunernas kostnader för försörjningsstöd ökat medan statens kostnader för a-kassan minskat. Kommunerna tar över en del av statens kostnader utan att få någon ekonomisk kompensation för det. Konsekvensen blir mindre pengar till verksamheter som exempelvis omsorg och skola. Därför är det naturligt att kommunerna försöker hitta olika vägar att slippa försörjningsstödet. Det är inte första gången det händer.

Under 1990-talskrisen riskerade många långtidsarbetslösa att utlösas ur a-kassan. Då började en del kommuner dela upp de statliga beredskapsjobben så att så många som möjligt tjänade in en ny a-kasseperiod. Det ledde till att jobben varis främsta uppgift var att hålla kvar de arbetslösa i arbetslöshetskassan.

Nu är det största problemet att många av dem som är arbetslösa aldrig kvalificerat sig för a-kassa. Många är ungdomar eller nyanlända flyktingar som aldrig haft ett arbete i Sverige eller har kortare viktariat. Kommunerna inriktar sig därför på att försöka få in dem i a-kassan.

En stor fördel för samhället med att de arbetslösa är inne i a-kassesystemet är att de lättare får tillgång till program och åtgärder. Vilket borde leda till att de snabbare får ett arbete och kan försörja sig själva.

maria.crofts@dn.se

Foto: Anna-Lena Mattsson

Usten att plugga till rörmokare

elevelevassistent på Eriksbergsskolan i Uppsala.

har råddat hans försörjning under våren.

Eftersom han nu bara är timanställd som städare i en städfirma med två timmars arbete om dagen får han a-kassa resten av tiden. Men han slipper att söka försörjningsstöd hos kommunen.

–Det är bra att ha a-kassa. Men det som jag önskar mest av allt är att få ett fast heltidsjobb, berättar Blaise Kalonji.

300 personer

Cirka så många som tidigare stod utanför arbetsmarknaden arbetar nu på tolv månaderkontrakt i Uppsala kommun.

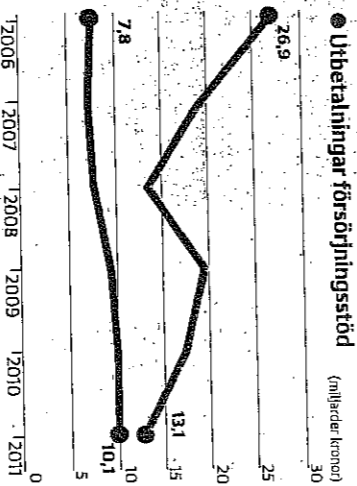
I september ska han gå på komvux för att läsa kursen svenska A så att han därefter kan utbildas till rörmokare. Under tiden som kommunanställd fick han också infor- mation om vilka möjligheter som finns för vidareutbildning.

Nu förstår jag hur systemet fungerar här i Sverige, säger han. I borgerligt styrda Uppsala kom- mun arbetar just nu omkring 300 personer, som tidigare står utanför

arbetsmarknaden, på tolv månaderkontrakt.

När projektet inleddes anställdes personerna bara sju månader. Gränsen för att kvalificera sig till a-kassa är sex månader, något som väckte kritik då kommunen gjorde detta för att slippa betala ut försörjningsstöd.

Det är inte huvudsyftet. Vi vill ज्या individerna, säger kommunalrådet Mohamed Hassan (FP). **Mats Larsson**

Siffrorna för försörjningsstödet redovisas ur introduktionstödet till flyktingar. Årssiffran för 2011 är inte direkt jämförbar eftersom uppgifterna samlats in på ett annat sätt.

Minskade utbetalningar från a-kassan - fler får försörjningsstöd

● Utbetalningar från a-kassa (miljarder kronor)

● Utbetalningar för försörjningsstöd